

สารบัญ

บทที่ ๑ ความหมายและการแบ่งประเภท

กฎหมายมหาชน

๑. หลักเกณฑ์การแบ่งแยกประเภทกฎหมาย

มหาชนและกฎหมายเอกชน

๓

๑.๑ เกณฑ์องค์กร

๔

๑.๒ เกณฑ์วัตถุประสงค์

๔

๑.๓ เกณฑ์วิธีการที่กอนิติสัมพันธ์

๕

๑.๔ เกณฑ์เนื้อหา

๖

๒. การแยกประเภทของกฎหมายมหาชนและ

กฎหมายเอกชน

๓๐

๓. ลักษณะพื้นฐานของกฎหมายมหาชน

๓๑

๓.๑ กฎหมายมหาชนเป็นกฎหมาย

ที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่

๓๒

๓.๒ กฎหมายมหาชนมีวัตถุประสงค์

ในการควบคุมการใช้อำนาจรัฐ

๓๓

๓.๓ กฎหมายมหาชนเป็นกฎหมายที่มีลักษณะ

บังคับ

๓๔

แบบฝึกหัดท้ายบท

๓๕

บทที่ ๒ ความหมาย ลักษณะ และที่มาของกฎหมาย

ปกครอง

๓๗

๑. ความหมายของกฎหมายปกครอง

๓๗

๒. ความมุ่งหมายของกฎหมายปกครอง	๓๘
๓. ลักษณะของกฎหมายปกครอง	๓๙
๓.๑ กฎหมายปกครองเป็นสาขาหนึ่งของ กฎหมายมหาชน	๓๙
๓.๒ กฎหมายปกครองเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับ การจัดโครงสร้างของฝ่ายปกครอง	๔๐
๓.๓ กฎหมายปกครองเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับ บริการสาธารณะ	๔๑
๓.๔ กฎหมายปกครองเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับ การควบคุมฝ่ายปกครอง	๔๑
๔. ที่มาของกฎหมายปกครอง	๔๒
๔.๑ กฎหมายลายลักษณ์อักษร	๔๒
๔.๒ จารีตประเพณี	๔๓
๔.๓ หลักกฎหมายทั่วไป	๔๔
๔.๔ คำพิพากษาของศาล	๔๕
แบบฝึกหัดท้ายบท	๔๙
บทที่ ๓ กฎหมายมหาชนที่วางระเบียบการปกครองรัฐ	๕๑
๑. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	๕๑
๒. กฎหมายปกครอง	๕๓
แบบฝึกหัดท้ายบท	๕๖
บทที่ ๔ ลัทธิการปกครองรัฐ	๕๗
๑. ลัทธิราชาธิปไตย	๕๗
๑.๑ สมบูรณาญาสิทธิราชย์	๕๘

๑.๒ ปรมิตาณาสัททริราชย์	๕๘
๒. ลัทธิคณาธิปไตย	๕๙
๓. ลัทธิประชาธิปไตย	๕๙
๓.๑ ระบอบการปกครองโดยสภา	๖๐
๓.๒ ระบอบการปกครองแบบรัฐสภา	๖๐
๓.๓ ระบอบการปกครองโดยประธานาธิบดี	๖๑
แบบฝึกหัดท้ายบท	๖๒

บทที่ ๕ หลักการแบ่งแยกอำนาจ ๖๓

๑. หลักการและความมุ่งหมายของหลักการแบ่งแยกอำนาจ	๖๓
๒. หลักการแบ่งแยกอำนาจกับกฎหมายปกครอง	๖๘
๓. ประเภทของการแบ่งแยกอำนาจ	๗๐
๓.๑ การแบ่งแยกอำนาจเด็ดขาด	๗๐
๓.๒ การแบ่งแยกอำนาจไม่เด็ดขาด	๗๐
แบบฝึกหัดท้ายบท	๗๑

บทที่ ๖ หลักนิติรัฐ ๗๓

๑. ความหมายของนิติรัฐ	๗๔
๒. หลักความชอบด้วยกฎหมายในนิติรัฐ	๗๘
๒.๑ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางนิติบัญญัติ	๘๐
๒.๒ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางตุลาการ	๘๑

๒.๓ หลักความชอบด้วยกฎหมายของ	
การกระทำทางบริหาร	๘๒
แบบฝึกหัดท้ายบท	๘๖

บทที่ ๗ บริการสาธารณะ ๘๗

๑. กิจกรรมของฝ่ายปกครอง	๘๗
๑.๑ ตำรวจทางปกครอง	๘๘
๑.๒ บริการสาธารณะ	๘๙
๒. ความหมายและลักษณะของบริการสาธารณะ	๙๐
๒.๑ ความหมายของบริการสาธารณะ	๙๐
๒.๒ ลักษณะของบริการสาธารณะ	๙๐
๒.๒.๑ บริการสาธารณะต้องเป็นกิจกรรม	
เพื่อประโยชน์ของสาธารณะ	๙๐
๒.๒.๒ บริการสาธารณะต้องเป็นกิจกรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายปกครอง	๙๗
๓. หลักเกณฑ์ในการจัดทำบริการสาธารณะ	๙๘
๓.๑ หลักความต่อเนื่องของบริการสาธารณะ	๙๙
๓.๒ หลักความเปลี่ยนแปลงได้ของบริการ	
สาธารณะให้ทันต่อความต้องการ	
ของประชาชนอยู่เสมอ	๑๑๘
๓.๓ หลักความเสมอภาคที่มีต่อบริการ	
สาธารณะ	๑๒๖
๔. ประเภทของบริการสาธารณะ	๑๒๖
๔.๑ บริการสาธารณะทางปกครอง	๑๒๗

๔.๒ บริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและ พาณิชย์กรรม	๑๒๗
๔.๓ ความแตกต่างระหว่างบริการสาธารณะ ทั้งสองประเภท	๑๒๗
แบบฝึกหัดท้ายบท	๑๒๘

บทที่ ๔ องค์กรผู้จัดทำบริการสาธารณะ: ฝ่ายปกครอง	๑๓๑
๑. บริการสาธารณะที่จัดทำโดยส่วนราชการ	๑๓๒
๑.๑ บริการสาธารณะที่จัดทำโดยราชการ บริหารส่วนกลาง	๑๓๒
๑.๒ บริการสาธารณะที่จัดทำโดยราชการ บริหารส่วนภูมิภาค	๑๓๓
๑.๓ บริการสาธารณะที่จัดทำโดยราชการ บริหารส่วนท้องถิ่น	๑๓๓
๒. บริการสาธารณะที่จัดทำโดยรัฐวิสาหกิจ	๑๓๕
๒.๑ ความเป็นมาของรัฐวิสาหกิจ	๑๓๕
๒.๒ ความหมายของรัฐวิสาหกิจ	๑๓๖
๒.๓ การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ	๑๔๐
๒.๓.๑ รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราช- บัญญัติ	๑๔๐
๒.๓.๒ รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราช- กฤษฎีกา	๑๔๒
๒.๓.๓ รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยกฎหมาย เอกชน	๑๔๓

๒.๓.๔ รัฐวิสาหกิจที่สร้างขึ้นโดยมติ	
คณะรัฐมนตรี	๑๔๓
๒.๔ เอกสิทธิ์และสิทธิพิเศษของรัฐวิสาหกิจ	๑๔๔
๒.๔.๑ สิทธิพิเศษตามกฎหมายจัดตั้ง	๑๔๗
ก. สิทธิพิเศษเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๑๔๗
ข. สิทธิพิเศษทางการเงินและ	
ภาษีอากร	๑๕๔
ค. สิทธิพิเศษโดยการจำกัดเสรีภาพ	
ในการดำเนินกรของเอกชนอื่น	๑๕๕
ง. สิทธิพิเศษอื่น	๑๕๗
๒.๔.๒ สิทธิพิเศษตามกฎหมายอื่น	๑๕๙
๒.๔.๒.๑ การให้สิทธิพิเศษแก่รัฐ-	
วิสาหกิจเป็นการทั่วไป	๑๕๙
๒.๔.๒.๒ การให้สิทธิพิเศษแก่รัฐ-	
วิสาหกิจเป็นการเฉพาะ	
แห่ง	๑๖๑
๒.๔.๓ สิทธิพิเศษตามมติคณะรัฐมนตรี	๑๖๑
๓. บริการสาธารณะที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐอื่น	๑๗๐
๓.๑ ความเป็นมาของหน่วยงานของรัฐอื่น	๑๗๐
๓.๒ หน่วยงานของรัฐอื่น	๑๗๑
๓.๓ เอกสิทธิ์และสิทธิพิเศษของหน่วยงาน	
ของรัฐอื่น	๑๗๖
๓.๔ ปัญหาเกี่ยวกับการให้หน่วยงานของรัฐอื่น	
จัดทำบริการสาธารณะ	๑๗๘

๓.๔.๑	ปัญหาเกี่ยวกับสถานภาพของ หน่วยงานของรัฐอื่น	๑๗๙
๓.๔.๒	ปัญหาเกี่ยวกับการรับเงินอุดหนุน จากรัฐ	๑๘๐
๓.๔.๓	ปัญหาเกี่ยวกับการค้าประกันเงินกู้ ของกระทรวงการคลัง	๑๘๑
๔.	บริการสาธารณะที่จัดทำโดยองค์การมหาชน	๑๘๒
๔.๑	ความเป็นมาและวัตถุประสงค์	๑๘๒
๔.๒	สถานะทางกฎหมายขององค์การมหาชน	๑๘๓
๔.๓	กิจกรรมบริการสาธารณะที่จะจัดตั้ง ในรูปแบบองค์การมหาชน	๑๘๔
๔.๔	การจัดตั้งองค์การมหาชน	๑๘๕
๔.๕	การบริหารและการดำเนินงานของ องค์การมหาชน	๑๘๗
๔.๕.๑	คณะกรรมการขององค์การมหาชน	๑๘๗
๔.๕.๒	ผู้อำนวยการขององค์การมหาชน	๑๘๘
๔.๖	เอกสิทธิ์และสิทธิพิเศษขององค์การมหาชน	๑๘๙
๔.๗	ตัวอย่างในการตราพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งองค์การมหาชน	๑๙๑
	แบบฝึกหัดท้ายบท	๑๙๔
บทที่ ๙	องค์กรผู้จัดทำบริการสาธารณะ: เอกชน	๑๙๕
๑.	การให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะ ภายใต้กฎหมายเอกชน	๑๙๖

๒. การให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะ

ภายใต้กฎหมายมหาชน ๑๙๙

๒.๑ การให้ผูกขาด ๑๙๙

๒.๒ การให้สัมปทาน ๑๙๙

๒.๒.๑ ความหมายการให้สัมปทาน ๑๙๙

๒.๒.๒ ประเภทของการให้สัมปทาน ๒๐๐

๒.๒.๒.๑ สัมปทานบริการ
สาธารณะ ๒๐๐

๒.๒.๒.๒ สัมปทานให้แสวงหา
ประโยชน์ในทรัพยากร
ธรรมชาติ ๒๐๑

๒.๒.๓ ลักษณะสำคัญของสัมปทาน
บริการสาธารณะ ๒๐๓

๒.๒.๔ รูปแบบสัญญาให้สัมปทาน
บริการสาธารณะ ๒๐๓

๒.๓ ข้อแตกต่างระหว่างสัญญาสัมปทาน
กับสัญญาทางแพ่ง ๒๐๔

๒.๓.๑ เสรีภาพในการทำสัญญา ๒๐๕

๒.๓.๒ สิทธิพิเศษของคู่สัญญา ๒๐๖

๒.๔ ปัญหาหลักกฎหมายที่จะใช้กับ
สัญญาสัมปทาน ๒๐๘

๒.๕ ความพยายามในการนำแนวความคิด
เรื่องสัญญาทางปกครองมาใช้ใน
ประเทศไทย ๒๑๕

๒.๕.๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ในคำวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ ๑๒/

๒๕๒๔

๒๑๕

๒.๕.๒ ศาลยุติธรรม ในคดีหมายเลขดำที่
๑๖๓๗๔/๒๕๓๖ การเปิดทางด่วน
ชั้นที่สอง

๒๑๘

แบบฝึกหัดท้ายบท

๒๒๐

บทที่ ๑๐ การเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ในการจัดทำบริการสาธารณะ

๒๒๑

๑. การเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนใน
การจัดทำบริการสาธารณะ

๒๒๑

๑.๑ ความหมายของการเพิ่มบทบาท
ภาคเอกชน

๒๒๒

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการเพิ่มบทบาท
ภาคเอกชน

๒๒๓

๑.๒.๑ วัตถุประสงค์ในระดับมหภาค

๒๒๓

๑.๒.๒ วัตถุประสงค์ในระดับจุลภาค

๒๒๔

๑.๓ การดำเนินการเพิ่มบทบาทภาคเอกชน
ในอดีต

๒๒๔

๑.๔ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มบทบาท
ภาคเอกชน

๒๒๗

๑.๔.๑ กฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ

๒๒๗

๑.๔.๒ กฎหมายที่ควบคุมรัฐวิสาหกิจนั้น

๒๒๗

๑.๔.๓	พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้ เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการ ในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕	๒๒๘
๑.๔.๔	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจำหน่ายกิจการหรือหุ้น ที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เป็นเจ้าของ พ.ศ. ๒๕๐๔	๒๒๘
๑.๔.๕	ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจำหน่ายหุ้นและซื้อหุ้น ของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕	๒๒๙
๑.๔.๖	พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒	๒๒๙
๑.๕	รูปแบบการเพิ่มบทบาทภาคเอกชน	๒๓๐
๑.๕.๑	การทำสัญญาจ้างเอกชน ให้บริหารงาน	๒๓๐
๑.๕.๒	การทำสัญญาให้เอกชนเข้า ดำเนินการ	๒๓๑
๑.๕.๓	การให้สัมปทานภาคเอกชน	๒๓๒
๑.๕.๔	การกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์	๒๓๒
๑.๕.๕	การร่วมลงทุนกับภาคเอกชน	๒๓๔
๑.๕.๖	การให้เอกชนลงทุนดำเนินการ แต่รัฐรับผิดชอบผลผลิต	๒๓๕
๑.๕.๗	การจำหน่ายจ่ายโอนและยุบ เลิกกิจการ	๒๓๕

๒. กฎหมายทุนรัฐวิสาหกิจ (การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ)	๒๓๖
๒.๑ ความเป็นมาของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ	๒๓๖
๒.๒ ความเป็นมาและเหตุผลความจำเป็น	
ในการตรากฎหมายทุนรัฐวิสาหกิจ	๒๓๙
๒.๓ วัตถุประสงค์ของกฎหมายทุนรัฐวิสาหกิจ	๒๔๑
๒.๔ ขอบเขตของกฎหมายทุนรัฐวิสาหกิจ	๒๔๒
๒.๔.๑ รัฐวิสาหกิจที่จะแปลงทุนเป็นหุ้น	๒๔๒
๒.๔.๒ ขอบเขตในการแปลงเป็นบริษัท	๒๔๓
๒.๕ การโอนสินทรัพย์และการกำหนดมูลค่าหุ้น	
และจำนวนหุ้น	๒๔๓
๒.๖ การค้ำประกันเงินกู้และสิทธิการใช้ที่ราชพัสดุ	
หรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๒๔๔
๒.๗ การโอนอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ของ	
รัฐวิสาหกิจไปยังบริษัท	๒๔๕
๒.๘ พนักงานและลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	๒๔๗
๒.๙ ขั้นตอนการแปลงทุนของรัฐวิสาหกิจเป็น	
หุ้นของบริษัท	๒๔๗
๒.๑๐ ปัญหากฎหมายทุนรัฐวิสาหกิจขัด	
รัฐธรรมนูญ	๒๔๒
แบบฝึกหัดท้ายบท	๒๔๙

บทที่ ๑๑ ทรัพย์สินของแผ่นดิน ๒๙๑

๑. ทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดา	๒๙๒
๒. สาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๒๙๓
๒.๑ ลักษณะของสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๒๙๓

๒.๑.๑	ทรัพย์สินของแผ่นดิน	๒๙๓
๒.๑.๒	ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน	๒๙๔
๒.๒	ประเภทของสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๒๙๕
๒.๒.๑	สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า	๒๙๖
๒.๒.๒	สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	๒๙๗
๒.๒.๓	สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ	๒๙๘
๒.๒.๔	สาธารณสมบัติของแผ่นดินอื่น	๒๙๘
๒.๓	หลักกฎหมายมหาชนที่ใช้กับสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๒๙๙
๒.๓.๑	ห้ามโอนสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้แก่กัน	๒๙๙
๒.๓.๒	ห้ามยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับแผ่นดิน	๓๐๒
๒.๓.๓	ห้ามมิให้ยึดสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๓๐๓
๒.๔	การขึ้นลักษณะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๓๐๓
๒.๔.๑	โดยผลของกฎหมาย	๓๐๔
๒.๔.๒	โดยการขึ้นสภาพไปตามธรรมชาติ	๓๐๔
๓.	ที่ราชพัสดุ	๓๐๔
๓.๑	ความหมาย	๓๐๔

๓.๒	ผู้ถือกรรมสิทธิ์	๓๐๖
๓.๓	การบริหารจัดการที่ราชพัสดุ	๓๐๗
๓.๓.๑	วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการ ที่ราชพัสดุ	๓๐๗
๓.๓.๒	คณะกรรมการที่ราชพัสดุ	๓๐๗
๓.๓.๓	นโยบายการบริหารจัดการ ที่ราชพัสดุ	๓๐๘
	ก. การปกครองดูแลและบำรุงรักษา ที่ราชพัสดุ	๓๐๘
	ข. การใช้ที่ราชพัสดุ	๓๑๐
	ค. การจัดหาประโยชน์ใน ที่ราชพัสดุ	๓๑๑
๓.๔	การใช้หลักกฎหมายมหาชนและหลัก กฎหมายเอกชนกับที่ราชพัสดุ	๓๑๔
๓.๔.๑	การโอนที่ราชพัสดุ	๓๑๕
๓.๔.๑.๑	ที่ราชพัสดุประเภท สาธารณสมบัติของ แผ่นดิน	๓๑๕
๓.๔.๑.๒	ที่ราชพัสดุประเภท ทรัพย์สินของแผ่นดิน ธรรมดา	๓๑๕
๓.๔.๒	การถอนสภาพที่ราชพัสดุ	๓๑๖
๔.	ทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์	๓๑๗
๔.๑	ทรัพย์สินส่วนพระองค์	๓๑๘
๔.๒	ทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๓๑๘

๔.๓ ทรรศน์ส่วนพระมหากษัตริย์
แบบฝึกหัดท้ายบท

๓๑๙

๓๒๑

บรรณานุกรม

๓๒๓

ประวัติผู้เขียน

๓๓๕

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only